БҮТҮН ӨЛКӘЛӘРИН ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛӘШИН!

1934-ҹү ИЛДӘН ЧЫХЫР

АЗӘРБАЈЧАН МҮӘЛЛИМИ

БАЗАР 2 ОКТЈАБР 1960-чы ИЛ. № 79 (1171)

ГИЈМӘТИ 40 ГӘП.

АЗӘРБАЈЧАН ССР МААРИФ НАЗИРЛИЈИНИН ВӘ ССРИ МААРИФ, АЛИ МӘКТӘБ, ЕЛМИ ИДАРӘ ИШЧИЛӘРИ ҺӘМКАРЛАР ИТТИФАГЫ АЗӘРБАЈЧАН КОМИТӘСИНИН ОРГАНЫ

«АЗЕРБАЙДЖАН МУЭЛЛИМИ» («УЧИТЕЛЬ АЗЕРБАЙДЖАНА»)
Орган Министерства просвещения Азербайджанской ССР и Азербайджанского Республиканского Комитета профсоюза работников просвещения, высшей школы и научных учреждений СССР.

ЧАНЛЫ ҺЕЈКӘЛЛӘР

ҺЕЈКӘЛТӘРАШ ФУАД ӘБДҮРРӘҺМАНОВУН Е'МАЛАТХАНАСЫНДА

Гызыл Әскәр күчәси илә Ч. Чаббарлы күчәсинин ајрылдығы, вахты илә үчбучаглы багча аланан јердә көзәл вә әзәмәтли бир һејкәл учалыр. Бу һејкәлин јанындан сајмазјана, биканә кечиб кетмәк мүмкүн дејилдир, һансы гүввә исә дәрһал адамы јолундан сахлајыр. Бәлкә дә бизи ајаг сахламага мәчбур едән мүәјјән мәгсәд вә нијјәтлә јарадылмыш, бөјүк фикирләр ифадә едән, уча бир һејкәл јох, көзәл вә мисилсиз сәнәткарлыгдыр. Чадрасыны вүгарла башындан атан гадын нечә дә инамлы вә гәтијјәтлидир. О, дөрд дивар арасында галмыш, дүнәнки көлә вә мүти гадын дејилдир. һәјата, мүбаризәјә атылмага, чәмијјәтә гајнајыб-гарышмага, јаратмаг, гурмаг евги илә јашамага һазыр олан бәхтијар вә азад бир гадындыр. Бу һејкәлә бахдыгча, онун кишиләрлә бәрабәр чијин-чијинә јарадыб, гурмага гадир олдугуна инам һисси ојаныр. Бу һејкәл көһнә әсрин пәнчәсиндән гуртаран јени, азад Азәрбајчан гадынынын бүтүн кејфијјәтләрини өзүндә тәчәссүм етдирән көзәл сәнәт әсәридир.

һејкәлә бахдыгча, гејри-ихтијари олараг, мүәллифлә, бу чанлы вә көзәл һејкәли јарадан сәнәткарла марагланырсан. Көрәсән, дашлардан чанлы бир инсан мүчәссәмәси јаратмага мүвәффәг олан кимдир? Она өз нәфәсиндән нәфәс, ганындан ган верән кимдир?! һәмин сәнәткарла таныш олмагдан өтрү көзәл дөшәнмиш бир евә кетмәк лазым дејилдир. Ону тез тапмаг үчүн мүхтәлиф фигурлар олан бөјүк вә кениш е'малатханаја кетмәк лазымдыр.

һәмин е'малатхананын ортасында бөјүк бир һејкәл көрүнүр, лакин бу һејкәл һәлә тамамланмамышдыр. Дөрд тәрәфи тахта һасара алынмышдыр. Лап јухарыда тахталарын үстүндә ким исә отуруб ишләјир. О, «Азад гадын» әсәринин мүәллифи, республикамызын көркәмли һејкәлтәрашы Фуад Әбдүррәһмановдур. Фуад өз иши илә чидди мәшгул олдуғундан, ашағыја бахмыр, өз фикир вә хәјаллары илә санки үфүгләрдә учалыр. Нечә етмәли? Бәс, онунла нечә таныш олмалы? О, чох јүксәкдәдир. Әлиндәки кили овушдура-овушдура һејкәлин үзәриндә ишләјир, бә'зән дајаныб, хәјаллара далыр.

һејкәлтәраш бирдән тахталарын арасындан ашағыја тәрәф бахыр:

— Мәни истәјирсиниз?

— Бәли.

— Бу дәгигә ашағы дүшәрәм.

О, иш палтарындадыр. Рәнксаза вә јахуд бәннаја охшајыр, үст-башы чирклидир. О, ашағы дүшүр, керијә чәкилиб, үзәриндә чалышдығы бөјүк һејкәлә диггәтлә бахыр. Бу, севимли халг шаиримиз Сәмәд Вурғунун һејкәлидир. Шаирин мә'налы, долғун сурәти нечә дә көзәл вә чанлыдыр. Бу һејкәлдә шаирин әзәмәт вә вүгарыны вермәјә чалышан Ф. Әбдүррәһманов өз мәгсәдинә мүвәффәгијјәтлә наил ола билмишдир. һејкәлтәраш нәдәнсә өз јаратдығына бахмагдан дојмур, бүтүн варлығы илә бу әсәрә баглы олдуғу мә'налы көзләриндән дујулур.

Фуад Әбдүррәһмановун јарадычылығы тәкчә республикамызда дејил, бүтүн Совет Иттифагында мә'лумдур. Низами музејинин гаршысындакы багда учалан мәшһур һејкәли ким көрмәмишдир? Даһи Азәрбајчан шаири Низами Кәнчәвинин бу көзәл һејкәли Фуад Әбдүррәһмановун јарадычылығында мүһүм јер тутур. Шаирин 800 иллик јубилеји илә әлагәдар олараг, јарадылан бу һејкәл өз сәнәткарлығы илә хүсусилә нәзәр-диггәти чәлб едир. һејкәлтәраш мүтәфәккир хәјаллы, дәрин дүшүнчәли бөјүк шаирин һәгиги вә чанлы сурәтини јаратмага мүвәффәг олмушдур. Фуадын бу әсәри һәр јердә мәшһурдур. Бакыја кәлән гонагларымыз Низами бағындакы бу һејкәлә бөјүк мараг вә мәһәббәт һисси илә тамаша едирләр.

Тачикистан республикасында бөјүк тачик оғлу Рудәкинин көзәл һејкәлини јаратмаг уғрунда Үмумиттифаг мүсабигәси е'лан олунмушдур. Буну ешидән Фуад Әбдүррәһманов Рудәкинин һејкәли үзәриндә ишләмәјә башлајыр. О, бөјүк мүтәфәккир сәнәткарын милли хүсусијјәтләрини тапмага, онун өзүнә мәхсус чизкиләрини мүәјјән етмәјә чалышмыш вә бу һејкәлин лајиһәсини Азәрбајчан һејкәлтәрашлары илә бирликдә һазырлајыб мүсабигәјә көндәрмишдир. Бу мүсабигәдә чохлу әсәр вар иди. Лакин биринчи мүкафат Рудәкинин ән көзәл портретини јарадан һејкәлә — Фуад Әбдүррәһмановун јаратдығы һејкәлә верилмишдир. Бу бөјүк мүвәффәгијјәт сәнәткары руһландырмыш, ону шөһрәтләндирмиш вә даһа бөјүк јарадычылыг мүвәффәгијјәтләри газанмасына сәбәб олмушдур.

Ф. Әбдүррәһманов Монголустанын Улан-Батор шәһәриндә гојулмаг үчүн монгол гәһрәманлары Чојбалсан вә Сухэботорун һејкәлләрини дә һазырлајыб тамамламышдыр.

һејкәлтәраш һазырда Сәмәд Вурғунун һејкәлини гуртармаг үзрәдир. Ондан өз ишләри һаггында мә'лумат вермәјин хаһиш едирик.

— Бу дәгигә гаршыныздa көрүнән бу һејкәли гуртармаг истәјирәм, — дејә, о, сөзә башлајыр. — Мән бу ишә чохдан башламышам. һәвәсим вә мәһәббәтим дә вардыр. Шәһәримиздә тезликлә бу һејкәли көрмәк сәнәткарын ән бөјүк идеалыдыр. Мән дә буну тезликлә баша чатдырмаг истәјирәм. Бундан сонра мүсабигәдә мүкафат алмыш Рудәкинин бөјүк һејкәли үзәриндә ишләјәчәјәм. Бу һејкәл Тачикистанда гојулачагдыр.

— Кәләчәкдә һансы әсәрләр үзәриндә ишләмәк фикриндәсиниз?

— Совет Иттифагы Гәһрәманы Меһди һүсејнзадә мәни дүшүндүрүр. Онун һејкәлини өз үрәјимдә чохдан учалтмышам. Анчаг һәләлик бу көзәл ишә киришмәмишәм. Әлимдәки әсәрләри гуртаран кими һөкмән Меһдинин мүкәммәл һејкәлини јарадачагам. Бундан башга, шаир Натәванын гәбри үстүндә гојулачаг һејкәли үзәриндә чалышачагам. Бах, мәним арзуларым бунлардан ибарәтдир.

О, көрүшүб, јенә јухары чыхыр. Сәнәткар ишләјир, јарадыр, сәнәткар образыны чанландырмаг үчүн чалышыр.

Тофиг МАҺМУД.

Шәкилдә: Ф. Әбдүррәһмановун јаратдығы һејкәл.